

Mavzu: Xalq ta'limi xodimlarini uzluksiz kasbiy rivojlantirishni tashkil etish va boshqarish

Reja:

1. Ta'limni boshqaruv tizimlari(LMS) va onlayn ta'lim platformalari
2. "Uzluksiz kasbiy ta'lim" maxsus elektron platformasi(onlinedu.uz)
3. Uzluksiz kasbiy rivojlantirishning maqsad va vazifalari

Ta'limni boshqarish tizimlari (LMS – Learning management systems) – bilim olish faoliyatini tashkil etish va boshqarish uchun mo'ljallangan videodars, ma'ruza materiallari, taqdimot, kitob kabi o'quv materiallari majmuasidan iborat muloqot rejimida ishlay oladigan inson - masofaviy ta'lim shakli.

Ta'limni boshqarish tizimi - ta'lim kurslari va natijalarini yaratish, yetkazib berish, kuzatish va hisobot berish uchun ishlatiladigan onlayn integratsiyalashgan dasturiy ta'minot. U an'anaviy yuzma-yuz o'qitishni, shuningdek aralash/gibrid va masofaviy ta'lim muhitlarini qo'llab-quvvatlash uchun ishlatilishi mumkin.

TA'LIMNI BOSHQARUV TIZIMLARI (LMS)

Ta'limni boshqaruv tizimlari (LMS)

- elektron ta'lim dasturlarini tashkil etuvchi, amalga oshiruvchi hamda o'quvchilarning o'zlashtirish natijalari ustidan nazorat olib borish va ularni saqlab qo'yish imkoniyatini beruvchi onlayn platforma.

Ta'limni boshqarish tizimlari LMS (Learning Management Systems)-bilim olish faoliyatini tashkil etish va boshqarish uchun mo'ljallangan hamda videodars, ma'ruza materiallari, taqdimot, kitob kabi o'quv materiallari majmuasidan iborat muloqot rejimida ishlay oladigan inson-mashina majmuasi yoki masofaviy ta'lim shakli.

TA'LIMNI BOSHQARUV TIZIMLARI (LMS)

Learning – o'qitish.

LMS yordamida elektron kurs yoki o'quv materiallarining yagona bazasini yaratish mumkin. Bunday baza mavzu bo'yicha shakllantirilgan bilimlar omboridir.

Management – boshqaruv.

Ta'limni administrator (yoki kursni tashkil etuvchi o'qituvchi) boshqarib boradi.

U o'quvchilar uchun kurs, topshiriq va testlarni belgilab beradi hamda uy vazifalari bajarilishini nazorat qilib boradi.

System – elektron tizim.

LMS o'qituvchining o'rniga har bir o'quvchi berilgan topshiriq yoki testni qancha vaqtda va qanday topshirganini tekshirib, qayd etib boradi. Hisobotlar orqali o'quvchilarning o'zlashtirish darajasini kuzatib borishi ham mumkin.

LMS-ni eng keng tarqalgan usuli - hujjatlashtirilgan imkoniyatlarga ega bo'lgan tayyor yechimni olish, buning asosida mijoz-kompaniya masofaviy o'qishni tashkil etish muammosini hal qiladi. Dasturiy ta'minot qiymati odatda batafsil hujjatlar, uslubiy va texnik ta'minotni o'z ichiga oladi. Shu bilan birga, mijozlar kompaniyasi mustaqil ravishda tizimni ishga tushiradi.

LMS-ni ishlab chiqaruvchi tomonidan foydalanishga topshirish amalga oshirish loyihasi doirasida amalga oshiriladi. Shunga qaramay, loyiha tugagandan so'ng, mijozlar kompaniyasi deyarli barcha vazifalarni hal qilishga qodir bo'lgan

noyob tizimni oladi. Xizmatning mohiyati shundan iboratki, foydalanuvchi ma'lum bir mahsulot asosida yaratilgan allaqachon mavjud funktsional LMS-ga kirish huquqiga ega bo'ladi.

ONLAYN TA'LIM PLATFORMALARI

Onlayn ta'lim platformalari - foydalanuvchilarga raqamli sinflarga kirishni ta'minlaydigan o'quv menejmenti tizimlari (LMS) turlari. Ushbu virtual kurslar ko'p jihatdan oflayn mashg'ulotlarga o'xshaydi: o'qituvchi video, rasm, matn, audio va PDF-fayllar orqali qiziqarli o'quv tajribasini taqdim etadi.

www.khanacademy.org

[www. Coursera.org](http://www.Coursera.org)

www.udemy.com

[www. onlinedu.uz](http://www.onlinedu.uz)

Masofaviy o'qish – bu zamonaviy axborot-kommunikatsiya va raqamli texnologiyalarga asoslangan ta'lim tizimi.

U o'quvchiga o'qituvchi bilan muloqot olib borish hamda xohlagan vaqtida, istalgan joydan turib mustaqil ravishda shug'ullanish imkoniyatini ta'minlaydi.

O'qituvchi uchun esa internetda o'z o'quv materiallarini o'quvchiga taqdim etish va o'quvchilarning o'zlashtirishini masofadan turib kuzatib borish imkoniyatini yaratadi.

“Uzluksiz kasbiy ta'lim” elektron platformasi orqali xalq ta'limi tizimida faoliyat olib borayotgan xodimlar malakasini oshirishda tashkil etilgan dastlabki kurslar dasturi tinglovchilarning ehtiyojlaridan kelib chiqqan holda tuzildi. Bu kurslar zamonaviy pedagog va XXI asrda faoliyat yuritishga qobiliyatli mutaxassisni rivojlantirish maqsadida doimiy takomillashib borishi ko'zda tutilgan.

Malaka oshirish sohasini tubdan yangilash bo'yicha O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021 yil 25 yanvardagi “Xalq ta'limi sohasidagi ilmiy-tadqiqot faoliyatini qo'llab-quvvatlash hamda uzluksiz kasbiy rivojlantirish tizimini joriy qilish chora-tadbirlari to'g'risida”gi PQ-4963-son qarori bilan sohada yangi tartib

joriy etilishi belgilangan bo‘lib, amaldagi tartibga muvofiq, xalq ta’limi xodimlari, shu jumladan, o‘qituvchilar har 5 yilda bir marta – bir oylik (144 soatga mo‘ljallangan o‘quv dasturi asosida) malaka oshirish kursiga jalb etilishi belgilangan. Ushbu qarorda esa 5 yilda bir marta emas, balki har yili, iloji bo‘lsa – har kuni o‘z malaka saviyasini takomillashtirib borishi belgilangan. Shuning uchun xalq ta’limi xodimlarining har yili malaka oshirishlarini nazarda tutuvchi “hayot davomidagi uzluksiz kasbiy rivojlanish ta’limi” joriy etildi.

Hayot davomida ta’lim olishning afzalliklari:

- ✓ o‘z kasbiy qobiliyatlarini rivojlantirish ish joyidagi shaxsiy samaradorlikni oshiradi;
- ✓ uzluksiz kasbiy rivojlanish ta’limda bo‘layotgan islohotlar va o‘zgarishlar haqida vaqtda xabardor bo‘lishi va kasbiy yuksalishiga yordam beradi;
- ✓ o‘z kasbiy ehtiyojlari asosida bilimlarni o‘zlashtirish, pedagogik mahoratini oshirish va psixologik rivojlanishida muhim ahamiyatga ega;
- ✓ hayot davomida ta’lim olish xodimlarga o‘z kasbiy sohalaridagi tendensiyalardan xabardor bo‘lishga yordam beradi, bu esa raqobatbardosh mutaxassis bo‘lish uchun muhimdir.

Hayot davomida ta'lim olishning afzalliklari:

Xalqaro kasbiy kompetentlik modelida keltirilgan ko'nikmalarni inobatga olgan holda, "Uzluksiz kasbiy ta'lim" elektron platformasi onlayn malaka oshirish kurslarida:

- Pedagogning kommunikativ ko'nikmalarini rivojlantirish;
- AKT va media savodxonlik;
- O'zini-o'zi rivojlantirish va uzluksiz kasbiy rivojlanish masalalari;
- Pedagog mas'uliyati va moslashuvchanligi;
- Inklyuziv ta'limni joriy etish masalalari modullarida soft skills rivojlantirilsa,
- Fandagi yangiliklar, fanni o'qitishning dolzarb masalalari;
- O'quvchilar kompetensiyalarini baholash usullari va vositalari modullarida esa kasbiy ko'nikmalarini ya'ni hard skills rivojlantiriladi.

“UZLUKSIZ KASBIY TA'LIM” MAXSUS ELEKTRON PLATFORMASI

Xalqaro kasbiy kompetentlik modelida keltirilgan ko'nikmalarni inobatga olgan holda, “Uzluksiz kasbiy ta'lim” elektron platformasi onlayn malaka oshirish kurslarida:

Pedagogning kommunikativ ko'nikmalarini rivojlantirish;

AKT va media savodxonlik;

O'zini-o'zi rivojlantirish va uzluksiz kasbiy rivojlanish masalalari;

Pedagog mas'uliyati va moslashuvchanligi;

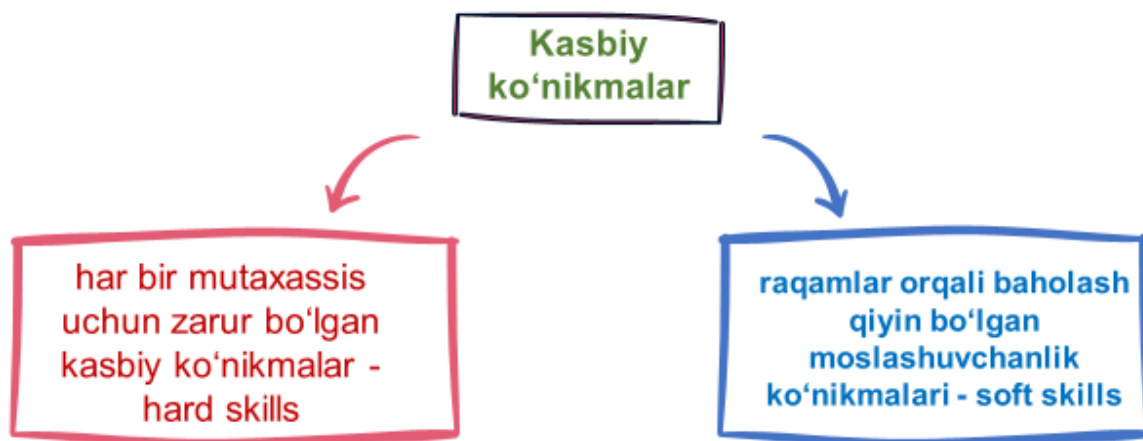
Inklyuziv ta'limni joriy etish masalalari modullarida soft skills rivojlantirilsa

Fandagi yangiliklar, fanni o'qitishning dolzarb masalalari;

2016 yilda Davosda bo'lib o'tgan Jahon iqtisodiy forumida (WEB) ma'ruzachilar zamonaviy mehnat bozorida talab qilinadigan asosiy ko'nikmalarni aytib o'tdilar, ular:

- har bir mutaxassis uchun zarur bo'lgan kasbiy ko'nikmalar -hard skills
- raqamlar orqali baholash qiyin bo'lgan moslashuvchanlik ko'nikmalari - soft skillsga ajratadilar.

“UZLUKSIZ KASBIY TA'LIM” MAXSUS ELEKTRON PLATFORMASI

Yaqin yillar ichida tadqiqotchilarimizning yangi avlodi bu soha samaradorligini yanada oshiradi. Oldindan kompetensiyalarni aniqlash va baholashning yangi

usullarini ishlab chiqish, yangi vazifalarni izlash, konsepsiyani qo'llashning yangi yo'nalishlarini tatbiq etish bo'yicha ilmiy izlanishlar olib borilmoqda.

- "tas-ix"da joylashtirilgani va personal kompyuter bilan birga mobil telefon orqali (Android, iOS) kirish;
- mustaqil onlayn ro'yxatdan o'tish va malaka oshirish;
- har bir tinglovchining shaxsiy kabineti;
- malaka oshirishni boshlashdan oldin kasbiy kompetensiyalar bo'yicha diagnostikadan o'tish;
- diagnostika natijalariga asosan individual kasbiy rivojlanish traektoriyasining shakllanishi;
- individual traektoriyaga asosan platforma tomonidan ehtiyojga asoslangan kurslarning taklif etilishi;
- har bir kursdagi alohida mavzu bo'yicha videodars, taqdimot, adabiyotlar mavjudligi;
- har bir mavzudan keyin o'zlashtirish darajasini aniqlash imkoniyati (agarda tinglovchi ma'lum mavzuni o'zlashtirishi past bo'lsa keyingi mavzular ochilmaydi va qayta o'zlashtirish imkoniyati beriladi);
- rahbar va mutaxassislar kamida 30 soat (15 kredit), pedagoglar 36 soat (18 kredit) malaka oshirishdan o'tgandan keyin malaka oshirganlik to'g'risidagi elektron sertifikat;
- har bir tinglovchining natijalaridan kelib chiqib shaxsiy portfoliosi shakllanishi;
- muqobil malaka oshirish shakllaridan foydalanish uchun muayyan kredit to'plash imkoniyati;
- malaka oshirish davrida turli vebinarlarda cheklanmagan vaqtda cheklanmagan sondagi tinglovchilar ishtirok etishi (bunda tinglovchi onlayn vebinarda ishtirok etmasa vebinarining arxivini ko'rishi mumkin);
- vebinarlar o'tkazish paytida turli onlayn so'rovnomalar o'tkazish imkoniyati;
- yaratilgan kurslar sifatini baholash (5 balli tizimda);
- tinglovchilar va tyutorlar o'rtasida o'zaro muloqot qilish va fayl almashish;

- tinglovchilar tomonidan o‘zlarining mualliflik kurslarini joylashtirish va boshqa tinglovchilarga o‘rtoqlashish;
- malaka oshirish tizimini yanada rivojlantirish va sifat darajasini oshirish maqsadida monitoring tizimi, ya’ni respublika, hudud, maktab direktori, fan metodisti o‘zlarining pedagoglarini bilim va ko‘nikmalarni monitoring qilish va kerakli ko‘rsatmalar berish imkoniyati mavjudligi;

- kurs kontentlarini yanada rivojlantirish maqsadida har bir kursda individual so‘rovnoma va baholash tizimining mavjudligi hamda qulayligi xalq ta’limi tizimida “Uzluksiz kasbiy ta’lim” elektron platformasida onlayn malaka oshirmoqchi bo‘lgan talabgorlar ko‘paymoqda va yaqin kelajakda bu sohada yanada ko‘proq yutuqlarga erishamiz.

“Uzluksiz kasbiy ta’lim” elektron platformasi ishga tushirilishi nima berdi?

Foydalanuvchiga:

- ish faoliyatida uzilish bo‘lmaydi.
- xodimlarning yashash va ishlash joyidan bir oyga ajralishiga hojat qolmaydi;
- mustaqil ta’lim shaklida “Uzluksiz kasbiy ta’lim” maxsus elektron platformasidan foydalangan holda malaka oshirishda o‘qish muddatlarini va sur’atlarini xodimning o‘zi belgilaydi;

- malaka oshirishning turli muqobil shakllari joriy etilishi natijasida o'qituvchi kasbiy ehtiyojlari asosida xohlagan kursni tanlab malaka oshirish va unga belgilangan kredit ballarini jamlash imkoniyati paydo bo'ldi;
- o'quvchilar ta'lim olishi va ta'lim sifati uzilishlarining oldi olindi;
- o'qituvchilar kasbiy faoliyatidagi muvaffaqiyatlari (o'quvchisi fan olimpiadalarida o'rin olsa, ilmiy faoliyat yuritsa, xalqaro kurslarda o'qisa va h.k.) malaka oshirishning muqobili sifatida tan olinishi;
- tizimning eng yaxshi amaliyotlari va eng sifatli hamda jozibador ta'lim kontentlari bilan tanishish imkoniyati;
- bir vaqtning o'zida platformadan kompyuter, planshet yoki telefon orqali tas-ix tarmog'i orqali foydalanish imkoniyati.

Ushbu platforma foydalanuvchilari

Xalq ta'limi tizimiga:

- Xalq ta'limi tizimi xodimlarining ishdan ajralmagan holda doimiy malakasini oshirish imkoniyati yaratildi;
- Korrupsiya omillari bartaraf etildi. Tizimda korrupsiya holatlari bilan bog'liq bo'lgan bitiruv malaka ishi, yakuniy attestatsiya va chiqish testi, turli oraliq imtihonlardan voz kechildi. Ularning o'rniga tinglovchilarning bilimini diagnostika qilish va o'zlashtirish darajasini aniqlashning avtomatlashtirilgan mexanizmlari joriy qilindi;

- o'qituvchilar malaka oshirishga borganda o'rnini boshqa o'qituvchi bilan qoplash muammosi bartaraf etildi;
- har bir tuman xalq ta'limi bo'lim rahbarlari hamda fan metodisti o'ziga biriktirilgan hudud va fan kesimida o'qituvchilarning kasbiy rivojlanishini monitoring qilish va baholash imkoniyati yaratildi;
- amaliyotda pedagoglarning malaka oshirishdan chetda qolib ketishi holatlari mavjud edi. Platformada tizimdagi barcha xalq ta'limi xodimlarining ma'lumotlar bazasi shakllantiriladi. Har bir pedagog har yili muntazam ravishda uzluksiz malakasini oshirishga jalb etiladi. Biror pedagog e'tibordan chetda qolmaydi!

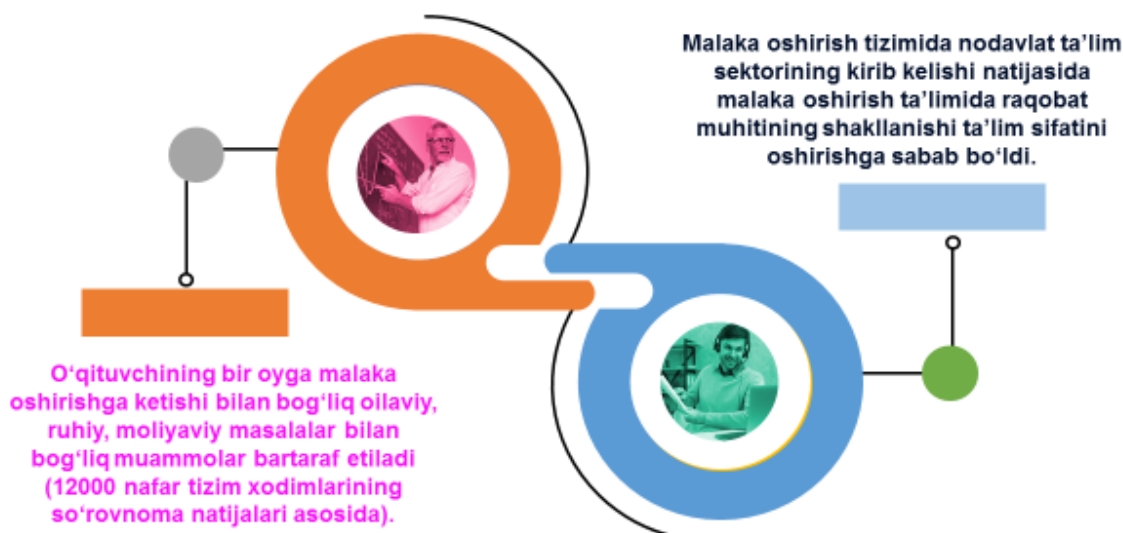
XALQ TA'LIMI TIZIMIGA

Biror pedagog e'tibordan chetda qolmaydi!

Jamiyatga

- O'qituvchining bir oyga malaka oshirishga ketishi bilan bog'liq oilaviy, ruhiy, moliyaviy masalalar bilan bog'liq muammolar bartaraf etiladi (12000 nafar tizim xodimlarining so'rovnoma natijalari asosida).
- Malaka oshirish tizimida nodavlat ta'lim sektorining kirib kelishi natijasida malaka oshirish ta'limida raqobat muhitining shakllanishi ta'lim sifatini oshirishga sabab bo'ldi.

Uzluksiz kasbiy rivojlantirish kurslarining tinglovchilarini chetlashtirish va qayta malaka oshirishga jalb etish.

Uzluksiz kasbiy malaka oshirishdan chetlashtirilgan tinglovchini qayta jalb etish:

- tinglovchiga buyurtmachi tomonidan unga ish haqi saqlanmagan holda ta'til berilishi tartibida bir oydan so'ng qayta malaka oshirishga yuboriladi;
- xodim asosiy ish joyidan (joriy yil davomida) malaka oshirish kurslaridan uzrli sabablarsiz o'tmagan taqdirda, u bilan tuzilgan mehnat shartnomasi amal qilish muddatidan qat'i nazar, belgilangan tartibda ikki oy mobaynida bekor qilinadi;
- mazkur xodimning ta'lim muassasasida o'z lavozimidagi faoliyatini davom ettirishi uchun ixtisoslashtirilgan ta'lim tashkiloti bilan bevosita tuzilgan shartnoma asosida o'z malakasini oshirgan bo'lishi talab qilinadi.

Uzluksiz kasbiy rivojlantirishning maqsadi - xodimlarning egallab turgan lavozimlari, mutaxassisligi yoki dars beradigan fanlari bo'yicha kasbiy va pedagogik mahorati doimiy ravishda o'sib borishini, ularning ilg'or pedagogik va axborot texnologiyalari, shuningdek, o'qitishning interaktiv usullari bo'yicha kasbiy bilimlari, malaka va ko'nikmalari muntazam ravishda yangilab borilishini ta'minlash hamda ularni davlat ta'lim standartlari, davlat ta'lim talablari va sohaga oid qonunchilik bilan muntazam tanishtirib borishdan iborat.

Uzluksiz kasbiy rivojlantirishning maqsadi

Uzluksiz kasbiy rivojlantirishning asosiy vazifalari:

xodimlarning doimiy kasbiy rivojlanishi uchun keng imkoniyatlar taqdim etadigan ta'lim muhitini yaratish;

mustaqil fikrlash ko'nikmalarini singdirish va xodimlarning qobiliyatini rivojlantirish hamda yangi bilimlar berish orqali o'z ustida mustaqil ishlash va kreativ fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish;

xodimlarning individual kasbiy rivojlanish trayektoriyasi asosida kompetentlik darajasini oshirish va kasbiy mahoratini takomillashtirish;

ilg'or pedagogik va axborot texnologiyalari bilan ishlash bo'yicha amaliy ko'nikmalarni shakllantirish;

umumiy o'rta ta'lim sifatini oshirishning asosiy manbai sifatida xodimlarning kasbiy rivojlanishini, tashabbuskorligini, ilmiy tadqiqotlarga intilishini va ijodiy mahoratini rag'batlantirish.

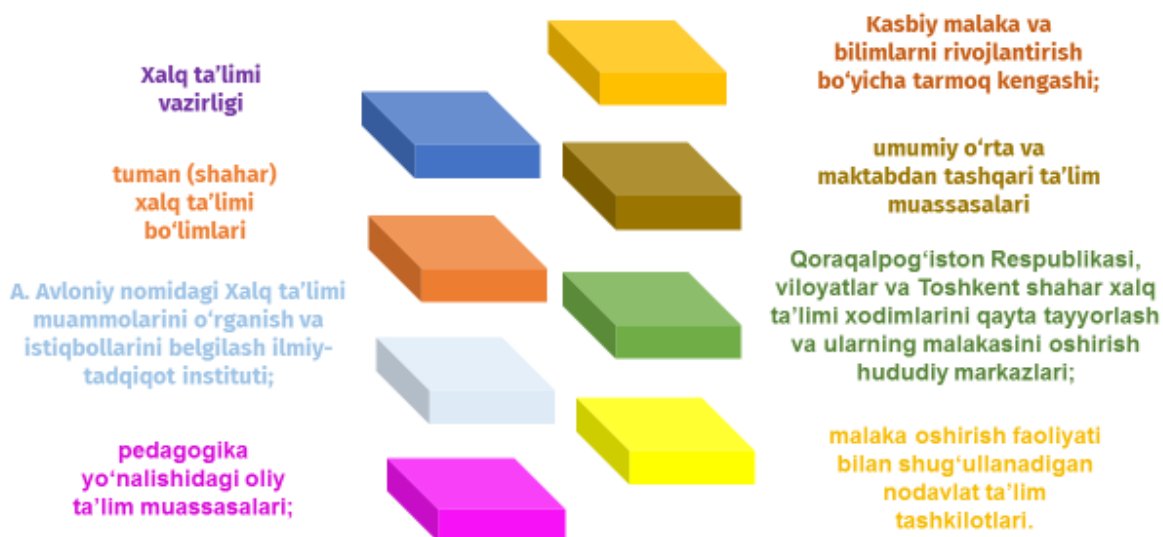
Uzluksiz kasbiy rivojlantirishning asosiy vazifalari

Uzluksiz kasbiy rivojlantirish tizimiga quyidagilar kiradi:

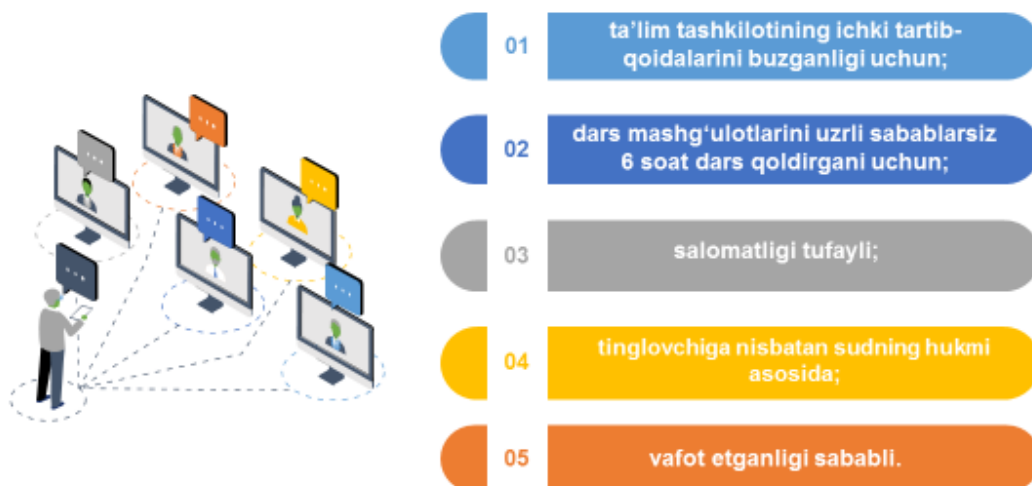
- Xalq ta'limi vazirligi (keyingi o'rinlarda — Vazirlik);
- Kasbiy malaka va bilimlarni rivojlantirish bo'yicha tarmoq kengashi;
- Qoraqalpog'iston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi, Toshkent shahar xalq ta'limi bosh boshqarmasi va viloyatlar xalq ta'limi boshqarmalari (keyingi o'rinlarda -hududiy xalq ta'limi boshqarmalari);
- tuman (shahar) xalq ta'limi bo'limlari;
- umumiy o'rta va maktabdan tashqari ta'lim muassasalari;
- Avloniy nomidagi Xalq ta'limi muammolarini o'rganish va istiqbollarini belgilash ilmiy-tadqiqot instituti (keyingi o'rinlarda — Institut);
- Qoraqalpog'iston Respublikasi, viloyatlar va Toshkent shahar xalq ta'limi xodimlarini qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish hududiy markazlari (keyingi o'rinlarda — hududiy markazlar);
- pedagogika yo'nalishidagi oliy ta'lim muassasalari;
- malaka oshirish faoliyati bilan shug'ullanadigan nodavlat ta'lim tashkilotlari.

Uzluksiz kasbiy rivojlantirish tizimining tuzilmasi

Uzluksiz kasbiy rivojlantirish kurslarining tinglovchilarini chetlashtirish va qayta malaka oshirishga jalb etish:

Uzluksiz kasbiy rivojlantirish kurslarining tinglovchilarini chetlashtirish va qayta malaka oshirishga jalb etish

Uzluksiz kasbiy rivojlantirish kurslarining tinglovchilarini chetlashtirish va qayta malaka oshirishga jalb etish.

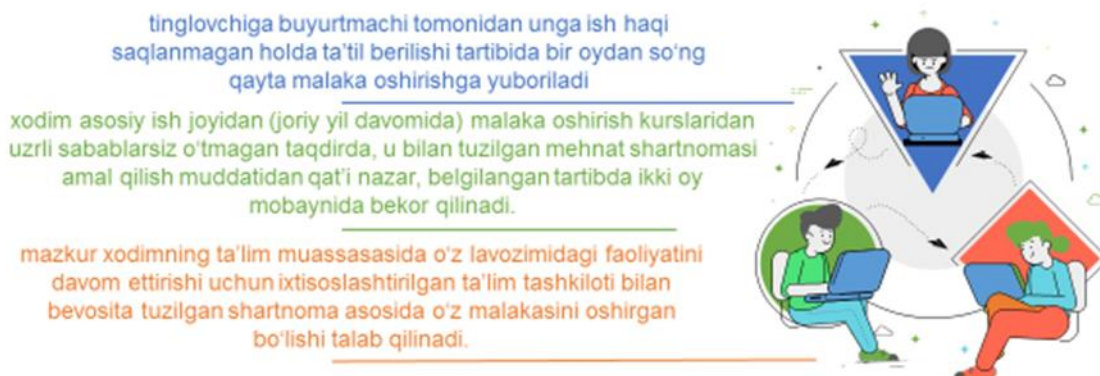
Uzluksiz kasbiy malaka oshirishdan chetlashtirilgan tinglovchini qayta jalb etish:

- ☐ tinglovchiga buyurtmachi tomonidan unga ish haqi saqlanmagan holda ta'til berilishi tartibida bir oydan so'ng qayta malaka oshirishga yuboriladi;

- xodim asosiy ish joyidan (joriy yil davomida) malaka oshirish kurslaridan uzrli sabablarsiz o'tmagan taqdirda, u bilan tuzilgan mehnat shartnomasi amal qilish muddatidan qat'i nazar, belgilangan tartibda ikki oy mobaynida bekor qilinadi;
- mazkur xodimning ta'lim muassasasida o'z lavozimidagi faoliyatini davom ettirishi uchun ixtisoslashtirilgan ta'lim tashkiloti bilan bevosita tuzilgan shartnoma asosida o'z malakasini oshirgan bo'lishi talab qilinadi.

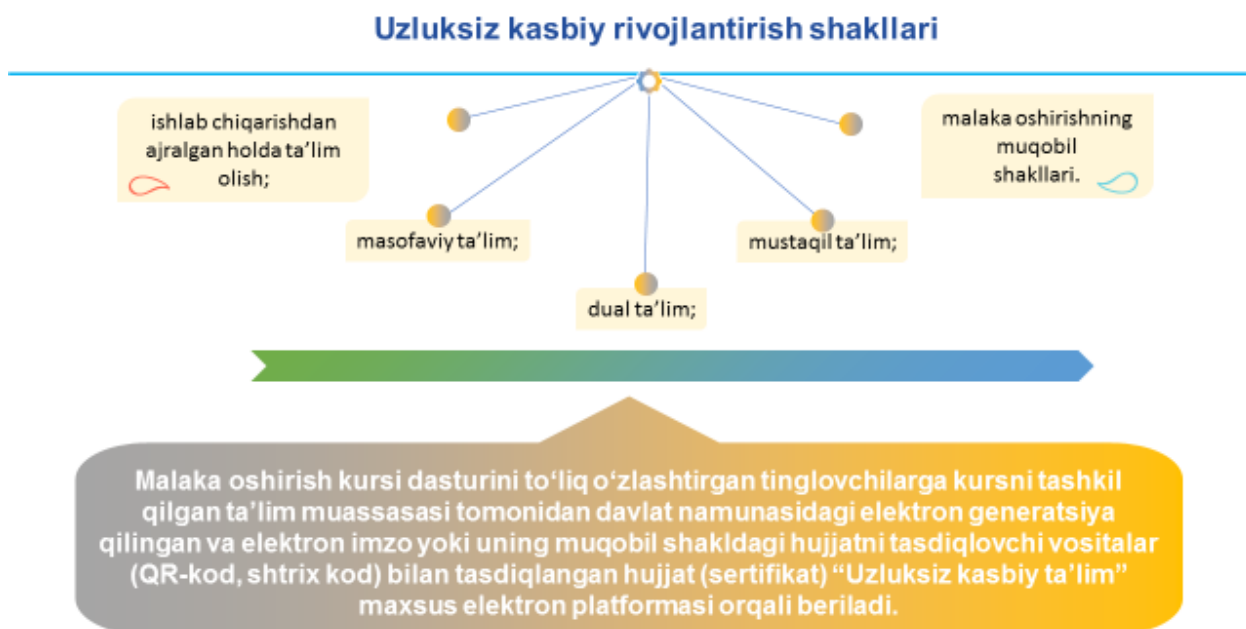
Uzluksiz kasbiy rivojlantirish kurslarining tinglovchilarini chetlashtirish va qayta malaka oshirishga jalb etish

Uzluksiz kasbiy malaka oshirishdan chetlashtirilgan tinglovchini qayta jalb etish

Uzluksiz kasbiy rivojlantirishda ta'lim olishning quyidagi shakllaridan foydalaniladi:

- ishlab chiqarishdan ajralgan holda ta'lim olish;
- ishlab chiqarishdan ajralmagan holda ta'lim olish;
- masofaviy ta'lim;
- dual ta'lim;
- mustaqil ta'lim;
- malaka oshirishning muqobil shakllari.

Xodimlar malakasini oshirishning maqsadi — xodimlarning malaka darajasiga ortib borayotgan talablar va kasbiy faoliyatni amalga oshirishning zamonaviy usullarini o'zlashtirish zarurati bilan bog'liq holda nazariy va amaliy bilimlarini yangilashdan iborat.

Savol va topshiriqlar:

1. Ta'limni boshqaruv tizimlari(LMS) va onlayn ta'lim platformalari qanday platforma?
2. "Uzluksiz kasbiy ta'lim" maxsus elektron platformasi veb sayтини ayting.
3. Uzluksiz kasbiy rivojlantirish tizimi tuzilmasi qanday?
4. "Uzluksiz kasbiy ta'lim" elektron platformasi ishga tushirilishi nima berdi?
5. Uzluksiz kasbiy rivojlantirishning maqsad va vazifalari nimalardan iborat?

Manbalar:

<https://lex.uz/docs/-5239538>

<https://lex.uz/docs/-5828765>

<https://www.edx.org/> - onlayn kurslar.

<https://www.coursera.org/> - onlayn kurslar.

<https://www.udacity.com/> - onlayn kurslar

https://t.me/raqamli_pedagogik_xizmatlar

https://t.me/video_yoriqnoma/56

https://t.me/video_yoriqnoma/42

<https://www.youtube.com/watch?v=Um2HyGY9sBQ>

<https://www.youtube.com/watch?v=W0EVumyg8yE>

https://www.youtube.com/watch?v=pUjmjJ_6q_Q&t=248s

<https://www.youtube.com/watch?v=xiO7ZgtdH64>

<https://lex.uz/docs/-5828765>